

מאורות אל העבר

כד חשון תש"א | 25/11/1940

הפאטריה שוקעת בנמל חיפה-מאת לא ידוע -
(ויקפדיה נחלת הכלל)

פאטריה

אלפי המעפילים שבאו בשערי נמל חיפה בסתיו 1940 היו אופטימיים. אחרי מסע תלאות שהחל בווינה ובברלין, והמשיך בהפלגה ארוכה ומתישה באוניות רעועות וקטנות, הם הצליחו סוף סוף לצאת מאירופה הבוערת ולהגיע לארץ. המעפילים, העריכו שהבריטים יעצרו אותם, אך יותירו אותם בארץ. לבריטים, שהיו נחושים להפסיק את ההעפלה ולמנוע את הגעת פליטי השואה, היו תוכניות אחרות. המעפילים הורדו מאוניותיהם המקוריות, הועלו על אוניית גירוש בריטית בשם פֶּאטְרִיָה, ויועדו להישלח למאוריציוס אי שם באוקיינוס ההודי. היישוב היהודי זעם. בדרגי פיקוד שונים של ההגנה (שעד היום לא הובהר בדיוק מי היה המחליט) הוחלט לבצע פיצוץ קטן באונייה שלא יפגע בנוסעים אך ימנע את יציאתה מהנמל ויסכל בכך את הגירוש. ביום כ"ד במרחשוון תש"א (25.11.1940) חוליית פלמ"ח בשילוב עם פעילים באונייה הפעילו את מטען חומר הנפץ שנראה היה כקטן. בפועל, התרחש אסון. הפיצוץ פגע אנושות באונייה, וזו החלה מיד לשקוע. למעלה ממאתיים וחמישים מהמעפילים טבעו. האסון עורר חילופי האשמות חריפים בתוך הנהגת היישוב. מפעל ההעפלה ספג מכה קשה, והמעפילים שניצלו הועברו למאוריציוס, שם שהו מספר שנים.